

Vanlige spørsmål om gjenreisningsbebyggelsen i Ålesund Sentrum (Den verneverdige bebyggelsen):

- 1.1 Regler og bestemmelser
- 1.2 Vindu/dørsutskifting
- 1.3 Skilting
- 1.4 Fargesetting av fasader
- 1.5 Reparasjon av skifertak
- 1.6 Trapperom
- 1.7 Hvor finner jeg tegninger og bilder
- 1.8 Har du andre spørsmål?

1.1 Hvilke regler og bestemmelser gjelder i Ålesund Sentrum?

Reguleringsplanbestemmelsene som har juridisk virkning i Ålesund Sentrum finner du her:
<https://kartserver.esunmore.no/webinnsyn/Content/plandialog/GetGIplanregisterFil.aspx?systemid=d368d8f7-2212-4948-a330-7925fa5396a9&k=1507&arkivnavn=WINMAP>

1.2 Vindu/Dørsutskifting

Er det søknadspliktig å skifte vindu og dører?

Ja, det er søknadspliktig å skifte vindu på den verneverdige bebyggelsen i Ålesund. En søknad skal inneholde tilbudstegninger på vinduene fra leverandør, fotodokumentasjon av de vinduene som skal skiftes ut, og en fasadetegning som viser hvilke vindu som skal skiftes ut. Det er viktig tilbudstegningene er målsatte. Det er viktig å ikke bestille inn vindu før man har fått skriftlig vedtak fra byggesaksavdelingen. Søknaden sendes til postmottak@alesund.kommune.no

Originale vindu/dører eller ikke?

Før all utskifting skal det tas kontakt med byggesaksavdelingen for at en saksbehandler kan sjekke om vinduene som skal skiftes ut er originale eller ikke. Originale vindu skal bevares med mindre fylkeskonservator har gitt tillatelse til utskiftingen. Dersom det skiftes ut originale vindu uten tillatelse kan dette medføre straff eller krav om tilbakeføring og gebyr.

Utforming av nye vindu/dører?

Mange av vinduene på den verneverdige bebyggelsen ble skiftet ut til såkalte «husmorvindu» på 70-80 tallet, og er i dag modne for utskifting. Kravet i reguleringsplanen for Ålesund Sentrum er at vinduene skal tilbakeføres til opprinnelig utforming. Vi ser derfor på historisk fotodokumentasjon og fasadetegninger for å finne ut hvilken utforming vinduene skal ha.

Hvordan ser en god kopi ut?

Det fins flere aktører på markedet som tilbyr gode antikvariske løsninger i dag. Det viktigste for en god tilbakeføring er:

1. Se på historisk dokumentasjon for å få riktige inndelinger og proporsjoner.
2. Dersom det er sprosser på vinduene, skal disse ikke være utenpålagt eller limt på. Glassene må være festet i srossene. Grunnen til dette er at pålimte sprosser og sprosser som ligger utenpå faller av eller knekker av. Måten å løse dette på er enten koblede vinduer med gjennomgående sprosser i

ytre del og isolerglass i indre del, eller en løsning med kitt og isolerglass

3. Uttrekt losholt (horisontal midtpost) minst. 96 mm
4. Uttrekt bunnkarm og lita klaring mellom bunnramme og bunnkarm.
5. Hjørnejern
6. Dråpehengsler
7. Overfals mot midtpost.
8. Det skal være rammer i alle felt, grunnen til dette er at dimensjonene på treverket (post+ramme) skal være det samme i alle felt.

Hvem produserer slike vindu/dører?

En kan google «antikvariske vindu», eller ta kontakt Jugendstilsenteret for en liste over leverandører. Det er gratis å innhente tilbud fra produsentene, og ofte er det lurt å hente inn flere fra forskjellige.

Fargesetting av vindu/dører.

Når man skal bestille vindu er det lurt å ha en tanke om fargesettingen på vinduene. Leverandør leverer som oftest i hvilken som helst fargekode. Jugendstilbebyggelsen hadde helst mørke vindusrammer, ofte i grønt, rødt eller brent umbra (mørkebrun). De opprinnelige vinduene var malt i linoljemaling, og det fins en egen fargepalett for linolje. Hvit var uvanlig, selv om dette er den dominerende fargen vi ser på vindu i sentrum i dag. Uttrykket blir veldig forskjellig med lyse rammer.

Tradisjonelle farger:

Jernoksid gul, Gul oker, Gul oker, Rå sienna, Brent umber, Brent sienna, Engelsk rød, Jernoksid rød, Caput mortuum, Jernoksid brun, Ultramarin blå, Kobolt blå, kromoksidgrønn, sinkgrønn, rå umbra, brun umbra, gullokre + grønn umbra, grønn umbra, mørk oker, grå umbra, jernoksid svart, bein svart.

Varmetap med originale vindu?

Det fins flere måter å bevare originale vindu på. Treverket som ble brukt på vinduene før i tiden ble var kjerneved, altså veldig solid bestandig materiale. Det er derfor mange av de består den dag i dag, over 100 år etter de ble oppført. Dagens vindu blir produsert i mykere trevirke, og er derfor mer utsatt for råte, og har ofte kort livstid. Det fins en uriktig oppfatning at originalvinduene ikke kan bevares på grunn av varmetap, siden de har ett-glassvindu. Metoden for å isolere og få en god u-verdi, er å sette inn en ny ramme med glass på innsiden. Dette kalles for varevindu/kobla varevindu. Denne metoden er mest brukt på originalvindu i Ålesund, og dette blir utført av håndtverkere med kompetanse. Her kan du lese mer om dette: [Varmeisolering av gamle vinduer - Bygg og Bevar](#) Ofte kan man tro at vinduene er i dårligere tilstand enn de faktisk er. Dersom det er knuste ruter, kan det kittes opp igjen. Dersom deler har råte, er det mulig å restaurere. Dersom hjørnejernene er rustet, kan de skiftes ut.

1.3 Skilting

Er det søknadspliktig å sette opp reklameskilt?

Ja, det er søknadspliktig å sette opp reklameskilt på gjenreisningsbebyggelsen i Ålesund Sentrum. Sjekk bestemmelsene i reguleringsplan under §25 før du søker. Det er utarbeidet en skiltveileder her som viser gode eksempler på hvordan skilting kan oppføres.

[skiltveilederkomprimert.pdf \(alesund.kommune.no\)](#)

1.4 Fargesetting av fasader

Er det søknadspliktig å male bygget?

Det er ikke søknadspliktig å male fasaden på et gjenreisningsbygg.

Hvilke farger skal jeg bruke?

Det er et ønske at vi har et bredt spekter med farger i bebyggelsen. Det ønskes helst ikke flere grå fasader. Det er også ønskelig med tydelig fargeforskjell mellom nabobygg. Man kan utføre skrapeprøver på huset for å finne den opprinnelige fargen. [Finn de opprinnelige fargene - Bygg og Bevar](#)

Jugendstilbebyggelsen hadde ofte tre forskjellige farger i fasadene.

1. Fasadepanelene: ofte lyse pastellfarger

2. Lister, qerikter: Egen farge

3. Vindusrammer, dører og porter: Mørkere farger som grønn, rød, eller brent umbra.

Man kan også se på fargeveiledere for byer som har tilsvarende Jugendstilbebyggelse som Ålesund: Egersund: «[Maleuke for Okka farger - Eigersund kommune](#)»

Notodden: «[Delprosjekt Notodden Fargeplan for sentrumsområdet. - PDF Free Download \(docplayer.me\)](#)»

Hvilken maling skal jeg bruke?

Dersom du skal male et murbygg er det viktig at du bruker diffusjonsåpen maling. Dette er for å unngå fuktskader i mur som skal føre til store kostnader senere. Kalk- eller silikatbasert maling er å anbefale. En profesjonell murer/malermester vil kunne anbefale riktig type maling.

Dersom du skal male et trehus er det tradisjonelle malingen linoljemaling. Riksantikvaren har en oversikt over de beste linoljemalingene. [Ny rapport viser hvilken linoljemaling som er best - Riksantikvaren](#)

1.5 Reparering av skifertak

Er det søknadspliktig å reparere skifertak?

Mindre reparasjoner og vedlikehold er ikke søknadspliktig. Det er i midlertid ikke lov å skifte ut til annen type takstein. Partier som ikke kan tekkes med skifer skal beslås i sink. Piper skal ikke beslås. Takrenner skal utføres i sink.

1.6 Trapperom

Det er søknadspliktig å gjøre endringer i trapperom. Søknad skal dokumenteres med bilder og tegninger.

1.7 Hvor finner jeg tegninger og bilder digitalt?

Fotodokumentasjon:

[Fylkesarkivet \(mrfylke.no\)](#)

[DigitaltMuseum](#)

Facebookgruppene «Gamle bilder fra Ålesund» har ofte mye god fotodokumentasjon:

<https://www.facebook.com/groups/176431865856525>

<https://www.facebook.com/groups/BilderAalesund>

Tegningsdokumentasjon:

Tegninger kan ofte være vanskeligere å finne digitalisert. Noen tegninger ligger digitalisert i Digitalt Museum. Andre ikke. Du kan be kommunen om innsyn i byggesaksmappa på ditt bygg.

1.8 Har du andre spørsmål om gjenreisningsbebyggelsen?

Send spørsmålet ditt til postboksbyggesak@alesund.kommune.no